

KOMUNIKAT nr 1
Odpowiedzi na pytania

Zamawiający - Wytwórnia Sprzętu Komunikacyjnego „PZL-KALISZ” S.A. w Kaliszu, informuje, że do prowadzonego postępowania nr 1/ZP/TR/2018, którego przedmiotem jest „WYKONANIE NOWEGO NEUTRALIZATORA ŚCIEKÓW CHEMICZNYCH (modernizacja galwanicznych linii technologicznych)”, wpłynęły poniższe pytania i zapotrzebowania Wykonawcy, na które Zamawiający na podstawie art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2017 r., poz. 1579 z późn. zm.) zwanej dalej Ustawą PZP, udziela następującej odpowiedzi:

Pytanie nr 1

Opis procesu technologicznego z wyszczególnieniem poszczególnych wanień wraz z procesami, ilościami i parametrami ścieków oraz pojemnościami poszczególnych wanień.

Odpowiedź Zamawiającego

Proces nakładania powłok galwanicznych obejmuje operacje zawarte w następujących czterech grupach:

- przygotowanie powierzchni metali przed ich pokrywaniem powłokami, obejmuje metody mechaniczne, chemiczne i elektrochemiczne.
- nakładanie poszczególnych warstw powłok galwanicznych wyszczególnionych w programie produkcji.
- obróbkę końcową powłok polegającą na ich płukaniu suszeniu lub innych procesach.
- kontrolę powłok polegającą na sprawdzeniu ich właściwości w oparciu o warunki techniczne.

Procesy chemiczne i elektrochemiczne prowadzone są w następujących liniach i gniazdach produkcyjnych:

1. linia miedziowania
2. gniazdo odmastykowania
3. gniazdo cynkowania i kadmowania
4. gniazdo obróbki w kielichach
5. gniazdo chromianowania cynku
6. gniazdo ołowianowania
7. linia fosforanowania
8. linia cynkowania kwaśnego i cynowania
9. linia oksydacji
10. gniazdo odmiedziowania
11. linia anodowania
12. linia chromowania
13. linia chromianowania magnezu
14. linia pasywacji stali nierdzewnych

Przebieg procesu technologicznego w obróbce galwanicznej przedstawia się następująco:

1. Przygotowanie wstępne – obejmuje czynności demontażu detali z pojemników, zabezpieczenie nie podlegających pokryciu powierzchni (za pomocą mastyka, folii lub innych przyrządów zabezpieczających powierzchnie nie podlegające pokryciu),

- zamontowanie na przyrządy umożliwiające zawieszenie detalu w wannie.
2. Odtłuszczanie wstępne - miejscowe za pomocą rozpuszczalników organicznych.
  3. Przemycie w wodzie w wannie.
  4. Odtłuszczanie chemiczne lub elektrochemiczne w wannie.
  5. Przemycie w wodzie.
  6. Uaktywnienie powierzchni przez trawienie w kwasie siarkowym solnym lub azotowym.
  7. Przemycie w wodzie.
  8. Proces galwaniczny w zależności od typu w wannie lub kielichu.
  9. Płukanie odzyskowe w wannie.
  10. Płukanie w wodzie zimnej.
  11. Nasycanie (uszczelnianie) powierzchni w wodzie destylowanej lub w roztworze nasycającym (chemicznym).
  12. Przemycie w wodzie.
  13. Przemycie w wodzie gorącej (50 – 70 ° C).
  14. Suszenie sprężonym powietrzem.
  15. Odwodorowanie (w suszarce o temp. 180 – 200 ° C) w celu usunięcia kruchości wodorowej (likwidacja naprężeń wewnętrznych).
  16. Kontrola pokrycia galwanicznego.
  17. Demontaż do pojemników i ewentualnie konserwacja w oleju.
- Szczegółowo dany proces opisuje instrukcja zakładowa nr 39-54 oraz technologie obróbki galwanicznej poszczególnych detali.

Wykaz procesów obróbki galwanicznej stosowanych w WSK „PZL – KALISZ” S.A.

Lp.	Rodzaj procesu	Wielkość robocza urządzenia	Uwagi	Spełnienie norm
1	Cynkowanie cyjankaliczne z chromianowaniem żółtym	Długość : 1400 Szerokość : 700 Głębokość : 700	+ kielich na 8 kg wsadu części drobnych	AMS2402 PN-EN 12329
2	Kadmowanie cyjankaliczne z chromianowaniem żółtym	Długość : 1900 Szerokość : 900 Głębokość : 700	+ kielich na 8 kg wsadu części drobnych	AMS2400
3	Chromowanie techniczne	Długość : 1150 Szerokość : 700 Głębokość : 650	9 wanień	AMS2406 914-016-023/027
4	Miedziowanie cyjankaliczne – techniczne	Długość : 1900 Szerokość : 700 Głębokość : 700	8 + 2 wanny + kielich na 8 kg wsadu	AMS2418 6636F
5	Fosforanowanie antykorozyjne stali-cynkowe	Długość : 2000 Szerokość : 900 Głębokość : 850	-	-
6	Fosforanowanie przeciwcierne stali - manganowe	Długość : 1500 Szerokość : 700 Głębokość : 700	3 – 10 µm	AMS2481 6608F 914-032-023

Lp.	Rodzaj procesu	Wielkość robocza urządzenia	Uwagi	Spełnienie norm
7	Anodowanie stopów aluminium w kwasie chromowym	Długość :1300 Szerokość : 700 Głębokość:1100	-	AMS2470
8	Anodowanie stopów aluminium w kwasie siarkowym	Długość :1400 Szerokość : 900 Głębokość : 800	-	AMS2471 AMS2472 PN-EN 2101
9	Niklowanie techniczne matowe	Długość : 1400 Szerokość : 500 Głębokość : 800	-	-
10	Oksydowanie stali -cienkopowłokowe z nasycaniem w oleju na gorąco	Długość : 800 Szerokość : 650 Głębokość : 550	-	AMS2485
11	Chromianowanie części ze stopów magnezu	Długość : 700 Szerokość : 500 Głębokość : 570	-	AMS2475
12	Pasywacja stali nierdzewnych	Długość : 500 Szerokość : 445 Głębokość : 600	-	AMS2700 PN-EN 2536 104-012 ST180 ÷182

Inne procesy:

- ołowiowanie
- mosiądzowanie
- trawienie stali
- trawienie aluminium
- trawienie stopów miedzi

Pytanie nr 2

Opis linii technologicznej wraz z podaniem stężeń we wszystkich wannach.

Odpowiedź Zamawiającego

Szczegółowe informacje zostaną udzielone podczas wizji lokalnej.

Pytanie nr 3

Karty katalogowe dodatków i reagentów stosowanych w linii technologicznej.

Odpowiedź Zamawiającego

Karty charakterystyk substancji chemicznych stosowanych w procesach obróbki galwanicznej są dostępne w siedzibie Zamawiającego.

Do sporządzania kąpieeli galwanicznych stosowane są m.in. substancje chemiczne: CuCN, Na₂CO₃, NaKC₄H₄O₆ · 4H₂O, HNO₃, Na₂Cr₂O₇, CuSO₄ · 5H₂O, NaCl, H₃BO₃, Na₂SO₄ · 10H₂O, MgSO₄, H₃BO₃, Pb(BF₄)₂, HBF₄, HCl, NiCl₂ · 6H₂O, CrO₃, H₂SO₄, Na₃PO₄ · 12H₂O Klej stolarski, Węglany, Na₂Cr₂O₇ · 2H₂O, CaF₂, Zn-metal, Na₂S, Gliceryna, Cu - metal, Cd(CN)₂, Cd-metal, NaOH, NiSO₄ · 7H₂O, Na₂CO₃, KCNS, NaCN, Zn(CN)₂.

W ściekach popłucznych zawartość poszczególnych składników kąpieeli nie przekracza maksymalnie 1-2 g/dm³.

Pytanie nr 4

Opis procesu czyszczenia linii technologicznej wraz z informacją o rzutach ścieków stężonych (koncentratów) z wanien z podaniem ich częstotliwości.

Odpowiedź Zamawiającego

Zawartość wanien technologicznych procesu chromowania wymieniana jest co około 1-2 lata. Podczas użytkowania następuje tylko korekta kąpieeli roboczych na podstawie analiz wykonywanych przez Laboratorium Kąpieeli Galwanicznych.

Kąpiele w wannach w procesie odmiedziowania wymienia się co 1-2 tygodnie. Zużyte kąpiele są traktowane jako odpad i w paletopojemnikach odbierane przez firmy zewnętrzne, natomiast ścieki chromowe pochodzą tylko z płukania samych wanien technologicznych (po zmianie kąpieeli) oraz z obiegu płuczącego związku chromu w płuczkach kaskadowych. Kąpiele w wannach technologicznych procesu miedziowania, mosiądzowania, cynkowania, kadmowania są uzupełniane o brakujące składniki na podstawie analiz wykonywanych przez Laboratorium Kąpieeli Galwanicznych.

Proces neutralizacji związków cyjankalicznych odbywa się w obiegu wodnego roztworu podchlorynu sodu CN. Obieg ten składa się z tzw. „wanny matki” o pojemności około 15m³ i poszczególnych wanien neutralizacyjnych. Ścieki z obiegu kierowane są do ścieków cyjankalicznych a następnie do neutralizacji.

Kolejne płukania zachodzą w wannach obiegów płuczających „N” i „R” – są to obiegi wody wodociągowej. Najpierw detale płukane są w wannach kaskadowych obiegu „N”, następnie w czystej wodzie „R”. W obiegach „N” i „R” prowadzone są kontrolne pomiary pH i przewodności właściwej. Oba te parametry regulowane są przez odpowiedni dopływ czystej wody wodociągowej. Spusty z wanien obiegów płuczających są kierowane do ścieków chromowych, a następnie do neutralizacji. Wymiana całkowita następuje co około 3 miesiące.

Pytanie nr 5

Parametry ścieków surowych z podziałem na ścieki chromowe, cyjankaliczne i kwaśno alkaliczne.

Odpowiedź Zamawiającego

Głównym zanieczyszczeniem ścieków technologicznych jest chrom ogólny, chrom Cr (VI), miedź, cynk, nikiel, ołów, kadm, fosfor, chlorki, siarczany, cyjanki wolne i kompleksowe.

Skład fizyko-chemiczny ścieków surowych

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Średnie stężenie zanieczyszczeń w ściekach surowych
1	2	3	4
1.	Odczyn	pH	2,0 – 3,0 ścieki chromowe 8,0 – 10,0 ścieki cyjankaliczne
2.	Chrom Cr +6	mg Cr ⁺⁶ / dcm ³	900,0
3.	Chrom ogólny Cr	mg Cr / dcm ³	800,0
4.	Miedź Cu	mg Cu / dcm ³	26,0
5.	Cynk Zn	mg Zn / dcm ³	24,0
6.	Nikiel Ni	mg Ni / dcm ³	12,8
7.	Ołów Pb	mg Pb / dcm ³	15,6
8.	Kadm Cd	mg Cd / dcm ³	12,5
9.	Fosfor ogólny P	mg P / dcm ³	260,0
10.	BZT5	mg O ₂ / dcm ³	987,0
11.	ChZT	mg O ₂ / dcm ³	1200,0
12.	Chlorki	mg Cl / dcm ³	2500,0
13.	Siarczany	mg SO ₄ / dcm ³	2200,0
14.	Cyjanki wolne	mg CN / dcm ³	340,0
15.	Cyjanki kompleksowe	mg CN / dcm ³	420,0
16.	Azot amonowy	mg NH ₄ /dcm ³	850,0
17.	Azot ogólny	mg N / dcm ³	1200,0
18.	Zawiesina łatwo opadająca	mg / dcm ³	360,0
19.	Zawiesina ogólna	mg / dcm ³	1750,0

W procesie obróbki ścieków na galwanizerni występują trzy sektory. Pierwszym jest obieg ścieków cyjankalicznych, drugim obieg ścieków chromowych, trzecim obieg kwaśno – alkaliczny, Ścieki cyjankaliczne neutralizowane są w osobnych komorach z wykorzystaniem podchlorynu sodowego. Ścieki chromowe i kwaśno-alkaliczne są neutralizowane razem z wykorzystaniem pirosiarczynu sodu, kwasu siarkowego i wapna hydratyzowanego.

Pytanie nr 6

Czy proces technologiczny oczyszczania ścieków ma przewidywać oczyszczania wszystkich ścieków wraz z kąpielami. sugerujemy oczyszczanie jak największej ilości ścieków wraz z kąpielami, koszt oczyszczenia kąpeli to ok. 100 zł/m³, koszt utylizacji to > 500 pln/m³.

Odpowiedź Zamawiającego

Proces technologiczny oczyszczania ścieków ma obejmować tylko ścieki popłuczne. Stężone kąpiele z wanien są traktowane jako odpad i są odbierane przez firmy zewnętrzne.

Pytanie nr 7

Z wstępnych parametrów ścieków surowych wynika że należy przewidzieć układ odsalania ścieków. proces odsalania ścieków do parametrów ścieków dopuszczalnych zrzutem do kanalizacji wymusza wykonanie zamknięcia obiegu wodno ściekowego – proszę o podanie parametrów wody demi wymaganych do procesów technologicznych.

Odpowiedź Zamawiającego

Parametry wody DEMI wyszczególnione są w załączniku nr 1, do niniejszego komunikatu.

Pytanie nr 8

Proszę o przesłanie analizy wody surowej, która będzie służyła do uzupełnienia obiegu.

Odpowiedź Zamawiającego

Parametry wody surowej do uzupełniania obiegu wyszczególnione są w załączniku nr 2, do niniejszego komunikatu.